

Statenbrief

Datum

13 oktober 2020

Zaaknummer

2020-003635

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl

Blad

1 van 6

Onderwerp

Vervolg Provinciale aanpak COVID-19

Ambitie en thema

- Alle

Portefeuillehouder

Jan Markink

Doel van deze brief

Gedeputeerde Staten verzoeken Provinciale Staten om:

- voor kennisgeving aan te nemen (informatieplicht)

1 Inhoud voorstel (beoogd resultaat/doel)

De coronapandemie houdt aan en we hebben te maken met een tweede golf. Het zet onze economie en samenleving verder onder druk. We moeten er rekening mee houden dat het coronavirus voorlopig bij ons blijft. Hoe helpen we Gelderland hier door heen?

Met deze brief informeren wij u over het vervolg van de provinciale aanpak COVID-19. We geven aan hoe wij Gelderland met u door de COVID-crisis willen helpen in de komende maanden, welke uitdagingen we daar voor ons zien en hoe we ons blijven richten op de toekomst van Gelderland.

2 Aanleiding

Bij de behandeling van de Perspectiefnota hebben wij u toegezegd na de zomer van 2020 bij uw Staten terug te komen op het vervolg van de provinciale aanpak COVID-19. In de Najaarsnota 2020 is de stand van zaken van de overbruggingsmaatregelen opgenomen. In de Begroting van 2021 staat dat wij de provinciale aanpak COVID-19 gaan continueren en in deze Statenbrief geven we aan hoe we dat gaan invullen en vormgeven.

3 Bestaand beleid c.q. kader

In het voorjaar dachten dat we, na de acute hulp en de benodigde overbruggingsmaatregelen, dit najaar aan herstelmaatregelen te kunnen gaan werken om de gevolgen van de crisis en recessie aan te pakken. De situatie is anders dan gehoopt.

Zolang het virus er is moeten we ons in deze periode vooral aanpassen. We blijven vol inzetten op onze ambities uit Coalitieakkoord en Gaan voor Gaaf Gelderland. We vullen onze inzet aan met een aantal specifieke maatregelen voor overbrugging en om onze inwoners, bedrijven en instellingen te helpen zich aan te passen aan de huidige situatie. Zo bouwen we aan een toekomst voor onze inwoners en bedrijven.

We schetsen u wat we zien en wat we gaan doen, specifiek onze inzet in de komende maanden.

Datum

13 oktober 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

2 van 6

Wat zien we?

Het verloop van de coronapandemie is grillig en we hebben te maken met een tweede golf. Het aantal besmettingen loopt snel op en het Kabinet heeft daarom de contactbeperkende maatregelen fors verscherpt. De hoop is dat daarmee de verspreiding kan worden beperkt en een tweede lockdown wordt voorkomen.

Het virus is niet ingedamd en er is nog geen oplossing. We moeten er rekening mee houden dat het virus voor langere tijd in onze samenleving aanwezig is. De tweede golf heeft een andere impact dan de eerste, ook omdat de landelijke maatregelen verschillen. De maatschappelijke acceptatie dat het virus voorlopig niet verdwijnt, is een zorg en uitdaging voor veel inwoners, ondernemers en instellingen in Gelderland.

Delen van de samenleving die het hardst geraakt zijn tijdens de eerste fase van de crisis, krijgen naar verwachting ook nu de grootste klappen. Het gaat om plekken waar veel mensen bij elkaar komen zoals de vrijetijdseconomie, de cultuursector, sport, publieke voorzieningen en het openbaar vervoer. Deze sectoren worden hard getroffen en zonder steun zullen veel bedrijven, maar ook maatschappelijke instellingen, het niet redden.

Uit de Impactmonitor hebben we inmiddels een genuanceerder beeld gekregen over de impact van de COVID-maatregelen. De sectoren zoals hierboven genoemd zijn niet overall even hard geraakt. Zo heeft bijvoorbeeld de verblijfsrecreatie uiteindelijk een redelijke tot goede zomer gehad door toename van binnenlands toerisme.

Wat we ook zien is dat de impact van de COVID-situatie nu echt voelbaar begint te worden. De voorspelde economische recessie werpt steeds meer zijn schaduw vooruit, met oplopende werkloosheid, toenemende leegstand in binnensteden, teruglopende investeringen en de verwachting van een forse groei in faillissementen.

De positie van gemeenten komt verder onder druk te staan. Gemeenten hebben te maken met afnemende inkomsten en extra uitgaven door COVID. Via het Rijk en onze inzet in de acute fase hebben gemeenten incidenteel een bijdrage gehad, maar dat is nog geen structurele oplossing.

Ook maatschappelijk wordt de structurele impact van COVID voelbaar. Nu ligt de nadruk nog op de directe impact van de contact-beperkende maatregelen op de samenleving. Wij zien ook dat de crisis impact heeft op het lange termijnperspectief van maatschappelijke voorzieningen. Uit ons onderzoek naar het welbevinden van onze inwoners blijkt dat het welzijn afhangt van de economische situatie, de woonomgeving en het vertrouwen in instituties. Corona heeft een flinke sociale en mentale impact op het welbevinden.

Er zijn ook lichtpunten. De veerkracht van Gelderland is groot. We zien een groot aanpassingsvermogen bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties om met de nieuwe werkelijkheid om te gaan en te blijven werken aan de toekomst.

Datum

13 oktober 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

3 van 6

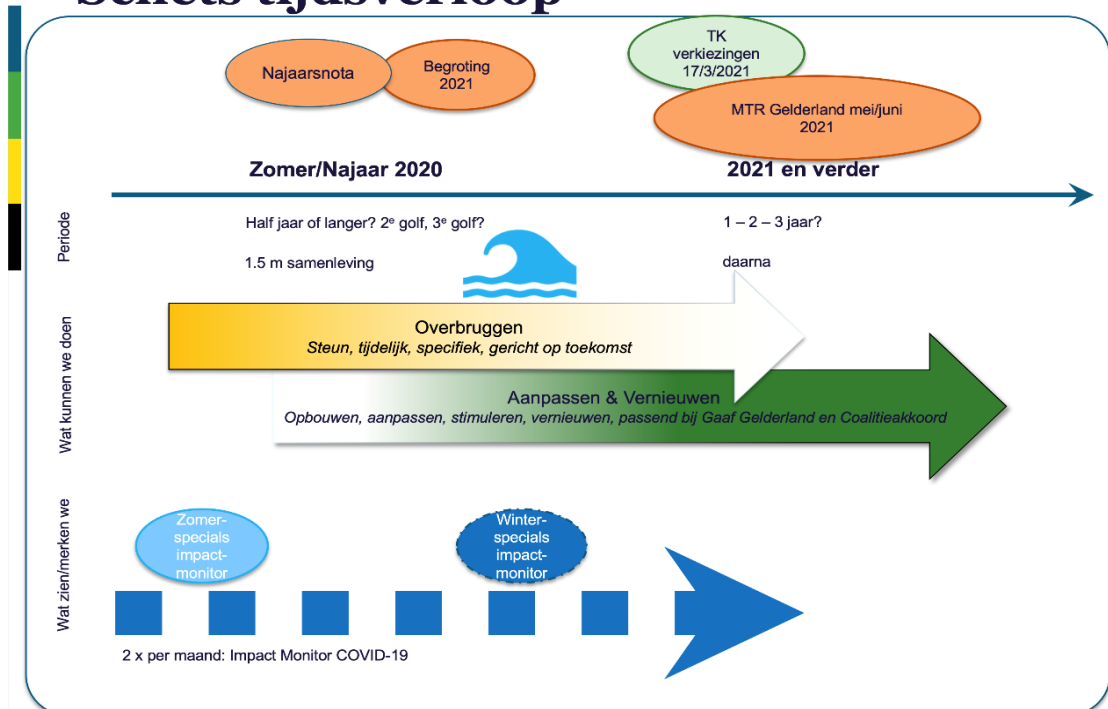
Wat gaan we doen?

Een groot deel van onze inzet gaat gewoon door, COVID of geen COVID. Onze ambities uit Gaaf Gelderland en ons Coalitieakkoord zijn onveranderd. We werken aan een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland. We zitten midden in een spannende en uitdagende tijd, waarin we een weg moeten vinden om met de impact van COVID-19 om te gaan. Samen met partners zetten we de schouders eronder. Krachten bundelen en veerkracht tonen naar de toekomst. In hoofdlijnen bestaat het vervolg van onze aanpak uit richting geven, continueren en aanpassen.

Richting geven met een realistische provinciale inzet

Het zijn en blijven ongekende omstandigheden voor de Gelderse economie en samenleving. Toch kunnen we, al beter dan bij de eerste golf, onze aanpak meer richting geven. We weten beter wat onze rol is en hoe we kunnen handelen. De acute fase van de crisis met maatregelen voor gemeenten en sociale initiatieven ligt achter ons. Er is een perspectief nodig voor wat 'social distancing' en mogelijk nieuwe golven gaan betekenen. De vraag is ook hoe gaan we omgaan met het op- en afschalen van maatregelen in relatie tot het aantal besmettingen in de toekomst.

We gaan continu na wat de provinciale mogelijkheden zijn om ons aan te passen aan de situatie en welke maatregelen we kunnen nemen voor onze sectoren en gebieden. Ook gaan we de mogelijkheden die bij het Rijk en de EU zijn ontstaan waar mogelijk benutten. Niet dat we daarmee alles overeind kunnen houden. We moeten ook realistisch zijn. Zo kunnen wij taken van gemeenten niet langdurig blijven ondersteunen. Structurele verbeteringen in deze situatie moeten vanuit het Rijk komen. We hebben ons aan te passen aan deze nieuwe werkelijkheid en willen focussen op wat er wél kan.

Schets tijdsverloop

Datum

13 oktober 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

4 van 6

Continueren en aanpassen

Onze ambities uit het Coalitieakkoord en Gaaf Gelderland blijven leidend, maar worden breed geraakt door COVID-19. Op basis van onze gesprekken met partners, de Gelderse Impactmonitor COVID-19 en de meest recente ontwikkelingen rond de tweede golf komen wij tot het inzicht dat we de provinciale aanpak moeten continueren én aanpassen (zie schets tijdsverloop). Het continueren van de aanpak is in ieder geval nodig tot aan de Midterm Review (MTR) in 2021 waar we met u het gesprek aangaan over ambities uit het Coalitieakkoord. Aanpassen van de aanpak is nodig omdat overbruggen, aanpassen, herstellen en vernieuwen naast elkaar én tegelijkertijd plaatsvinden; anders dan volgtijdelijk van acute hulp, overbrugging en dan herstel, zoals eerst gedacht. Dit betekent dat we nu een mix van maatregelen inzetten om onze ambities te realiseren. In de Najaarsnota staan maatregelen genoemd die we hebben genomen en ook nu doorlopen. In deze brief gaan we in op welke maatregelen we nog meer willen nemen.

Onze inzet in de komende maanden

De inzet die we voor ons zien is gebaseerd op de ontwikkeling zoals we die nu kennen. We sluiten niet uit dat er aanpassingen of aanvullingen nodig zijn. Voor de komende maanden ziet onze inzet er in ieder geval als volgt uit:

1. **Uitvoeren van ambities**: we blijven gericht het uitvoeren van onze ambities uit het Coalitieakkoord en Gaan voor Gaaf waarbij we merken dat COVID direct en indirect invloed heeft op wat we daarvoor moeten doen.
2. **Vinger aan de pols**: we houden de actuele ontwikkelingen, het verloop van het virus en de impact op het halen van onze ambities scherp in de gaten. We gaan door met de Gelderse Impactmonitor COVID-19 zodat we de vinger aan de pols kunnen houden. Via datagedreven werken willen we nog beter in beeld brengen en monitoren wat ons te doen staat in verschillende omstandigheden.
3. **Overbruggen naar de toekomst**: we gaan door met overbruggingsmaatregelen. Dit betekent dat we de genomen overbruggingsmaatregelen aanpassen, verlengen of uitbreiden. Daarbij kunnen we helaas moeilijke keuzes niet vermijden. De nadruk zal meer komen te liggen op het toekomstperspectief na de crisis. We zullen moeten accepteren dat niet alles de crisis zal overleven. Tegelijkertijd willen we met deze maatregelen ook bijdragen aan het draaiend houden van de samenleving voor onze inwoners en perspectief creëren voor bedrijven en instellingen, met inachtneming van de COVID-regels. De komende maanden werken we aan maatregelen voor:
 - Cultuur en erfgoed
 - Cofinanciering rijksmiddelen voor de cultuursector
 - Verlenging tijdelijke steun aan theaters die passen in regionale prioriteiten
 - Verlenging tijdelijke steun aan cultuurmakers, b.v. door bijzondere opdrachten
 - Op basis van een regionale inventarisatie investeren in een toekomstbestendige regionale culturele infrastructuur
 - Toerisme & Recreatie en Sport
 - Gerichte steunmaatregelen om aanpassingsvermogen sector te vergroten

Datum

13 oktober 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

5 van 6

- Maatschappelijke voorzieningen zoals dorps- en buurthuizen
 - Maatregelen gericht op toekomstbestendig maken van maatschappelijke voorzieningen. Aanvullend op maatregelen van gemeenten en rijk
 - Openbaar Vervoer
 - Maatregelen om continuïteit van het OV te garanderen
 - Economie en Arbeidsmarkt
 - Eventueel intensivering maatregelen gericht op om – en bijscholing en van werk naar werk
 - Inzet organiserend vermogen om ondernemers te helpen met advies over bedrijfsvoering in crisistijd
 - Extra investeringsgeld voor starters en doorgroeiende bedrijven, aanvullend op steunpakket rijk
 - Vitaliteit binnensteden en dorpskernen
 - Vergroten aanpassingsvermogen gemeenten onder andere via de Gelderse Leergang Centrummanagement
4. Samen met partners: we zetten samen met partners de schouders eronder om Gelderland door de crisis te helpen. De crisis heeft een tijdelijke en structurele impact. Om hier sterker uit te kunnen komen, richten we ons op kansen, mogelijkheden en transities die de brede welvaart en het duurzaam verdienvermogen in Gelderland gaan vergroten. We bereiden ons voor op verdere stappen die hieraan bijdragen, zoals we ook met ons Actieplan Wonen doen en bouwprojecten gaan versnellen. Ook kijken we naar mogelijkheden voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving. We gaan dit verder uitwerken met onze partners in de verschillende regio's en aan de hand van onze inzet voor gebiedsagenda's.
5. Combineren inzet met Rijk en EU: we combineren onze inzet met de mogelijkheden die het Rijk en de EU bieden. Er komen grote hoeveelheden publieke investeringsmiddelen op nationaal en EU-niveau beschikbaar. De vraag is hoe we optimaal gebruik gaan maken van de mogelijkheden en fondsen van het Rijk en de EU, respectievelijk via Invest NL, het Nationaal Groeifonds, het Meerjarig Financieel Kader en het Next Generation-herstelfonds. We inventariseren welke projecten en programma's onze ambities dichterbij kunnen brengen. Onze Lange Termijn Integrale aanpak (PS2020-612) speelt hier een belangrijke rol in.
6. Positie van gemeenten: we blijven hameren op een structurele verbetering van de positie van gemeenten. We maken ons nog steeds grote zorgen. In het voorjaar hebben wij de gemeenten ondersteund met eenmalige provinciale subsidie. We missen nog steeds structurele oplossingen en dat werkt door op wat wij allemaal als inwoners van dit land zien aan gemeentelijke ondersteuning en initiatieven, van de groenvoorziening tot aan de schuldhulpverlening. We blijven bij het Rijk pleiten voor structurele oplossingen voor gemeenten zodat zij deze crisis en de uitdagingen waar zij dagelijks voor staan beter aankunnen.

Datum

13 oktober 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

6 van 6

4 Argumenten/afwegingen/risico's

De tweede golf van het aantal besmettingen, het aanscherpen van landelijke maatregelen en het ontstaan van fondsen op Rijks- en EU-niveau zijn bepalende ontwikkelingen voor het vervolg van onze aanpak. We verwachten voor 2021 dat de impact breed gevoeld gaat worden. En daarbij valt nu niet precies te overzien hoe de situatie zich verder ontwikkelt. Mocht het nodig zijn de aanpak verder bij te stellen dan informeren wij u hierover.

Bij de MTR willen we met u bespreken welke blijvende effecten we onder invloed van COVID zien, bijvoorbeeld op het gebruik van de ruimte, hoe we wonen, werken en verplaatsen.

Vanuit een integraal beeld willen we dan met u afwegen en keuzes gaan maken hoe we in de tweede helft van deze bestuursperiode onze ambities realiseren. Met de MTR kijken we naar de ontwikkelingen, onze uitdagingen en de impact van COVID-19, maar ook naar de impact van stikstof, klimaatverandering en droogte op het halen van onze ambities.

5 Financiële consequenties

Tot aan de MTR werken we met de beschikbare middelen uit het Coalitieakkoord Samen voor Gelderland en de bij Perspectiefnota door u beschikbaar gestelde € 51 miljoen (€ 50 miljoen voor overbrugging en toevoeging van het restant van € 1 miljoen uit de acute fase). Hiervan is ruim € 23 miljoen bestemd voor maatregelen zoals aangegeven in de Najaarsnota 2020. Het resterende deel van € 28 miljoen zetten we in voor nog te nemen maatregelen. Waar mogelijk maken we gebruik van fondsen van het Rijk en de Europese Unie.

6 Proces en evaluatie

In het eerste kwartaal van 2021 ontvangt u een Statenbrief over de stand van zaken van de provinciale aanpak van COVID-19. Deze provinciale aanpak continueren we tot aan de MTR medio 2021. Bij de jaarrekening ontvangt u een nieuw overzicht van genomen maatregelen. Zo willen we samen met u Gelderland door de crisis helpen.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends - Commissaris van de Koning

Henrice Wittenhorst - Plv. secretaris